

Notat

13. marts 2017

Om førtidspensionering i relation til lovforslag nr. L 100

I notatets første del redegøres for de lovgivningsmæssige rammer for udbetaling af førtidspension på grund af alder samt om paralleliteten mellem tjenestemandspension og almindelige arbejdsmarkedspension i forhold til den reduktion, der sker ved udbetaling af pensionen før folkepensionsalderen.

Ved almindelige arbejdsmarkedspensioner forstås bidragsdefinerede arbejdsmarkedspensioner, hvor der løbende for ansatte indbetales et pensionsbidrag til en pensionskasse eller pensionsinstitut.

I notatets anden del redegøres for baggrunden for det under-folkepensionsalder-tillæg (UFP-tillæg), der udbetales for tjenestemandspensioner, ministerpensioner, folketingspensioner og borgmesterspensioner indtil folkepensionsalderen, og om der kan forekomme tilfælde, hvor dette tillæg fører til, at der opnås en samlet økonomisk fordel ved at gå tidligere på pension.

Sammenfattende fremgår følgende af notatet:

- Almindelige arbejdsmarkedspensioner kan udbetales fra pensionsudbetalingsalderen.
- Den livsvarige pension reduceres – uanset pensionsform – hvis den påbegyndes udbetalt før folkepensionsalderen.
- 'Under folkepensionsalder-tillæg' (UFP-tillæg), der ydes til tjenestemandspensioner, ministerpensioner, folketingspensioner og borgmesterspensioner¹, er udtryk for samordning af tjenestemandspensionen med folkepensionen. Denne pensionsnedsættelse gælder ikke for almindelige arbejdsmarkedspensioner. Tillægget har derfor ikke sammenhæng til muligheden for førtidspensionering.
- Konsekvenser af den i lovforslaget foreslåede førtidspensionsmulighed for fremtidige og forhenværende ministre.

1. Rammerne for udbetaling af førtidspension på grund af alder

1.1. Det retlige grundlag

Rammerne for udbetaling af alderspension i arbejdsmarkedspensioner er fastsat i pensionsbeskatningsloven.

Det grundlæggende princip i pensionsbeskatningsloven er, at beløb anvendt til pensionsopsparing er fritaget for indkomstbeskatning. Skattefritagelsen er betinget af, at pensionsordningen opfylder reglerne i lovens § 2, stk. 1, *jf. boks 1*:

---

¹ Ved begrebet "borgmesterspensioner" forstås her og i det følgende også pensioner til regionsrådsformænd.

Boks 1**Pensionsbeskatningslovens § 2, stk. 1**

"En pensionsordning med løbende udbetalinger skal gå ud på at sikre pension i form af lige store løbende ydelser, der bortfalder ved den pensionsberettigedes død, idet kravet om lige store ydelser ikke gælder pensionsordninger omfattet af nr. 1, og som udbetales:

1) af det offentlige som følge af tidligere ansættelse i statens, folkeskolens, folkekirkens, regionernes eller kommunernes tjeneste,

[...]

4) fra en pensionskasse, der opfylder betingelserne i § 3, eller i henhold til en forsikring, der opfylder betingelserne i § 4, dog kun hvis ydelserne fra pensionskassen eller forsikringselskabet har karakter af:

a) alderspension, hvis udbetalinger er livsvarige og tidligst begynder på det tidspunkt, hvor pensionsudbetalingsalderen nås, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Skatterådet"

[...]

Kilde: Lov om beskatningen af pensionsordninger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 3. september 2015 med senere ændringer.

Moderniseringsstyrelsen er ikke bekendt med pensionsordninger, der regulativmæssigt indsnævrer denne adgang til alderspensionering fra pensionsudbetalingsalderen.

Det er den enkelte person, der ejer pensionsopsparingen, hvorfor den enkelte også inden for skattelovgivningens rammer bestemmer, hvornår den skal udbetales.

Alderspension i almindelige arbejdsmarkedspensioner kan således udbetales fra pensionsudbetalingsalderen, jf. *boks 2*.

Boks 2**Pensionsbeskatningslovens § 1 a, stk. 1**

"Ved pensionsudbetalingsalderen forstås i denne lov tidspunktet 5 år før folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, jf. dog stk. 2."

Anm.: Pensionsbeskatningslovens § 1 a, stk. 2, fastsætter en pensionsudbetalingsalder på 60-61½ år for personer født i årgangene 1. januar 1954-30. juni 1960. Pensionsudbetalingsalderen gælder for pensionsordninger oprettet 1. maj 2007 eller senere, jf. § 4 i lov nr. 347 af 18. april 2007 og § 2 i lov nr. 1365 af 28. december 2011. For pensionsordninger oprettet før 1. maj 2007 er pensionsudbetalingsalderen 60 år, dvs. det tidligste tidspunkt for udbetaling af alderspension. Folkepensionsalderen, der er bestemt af den enkelte persons fødselsår, forhøjes efter § 1 a i lov om social pension hvert 5. år, og er i 2015 forhøjet til 68 år for personer født i 1963-1966. For personer født i 1967 og senere forventes der at gælde en højere folkepensionsalder.

Kilde: Lov om beskatningen af pensionsordninger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 3. september 2015 med senere ændringer.

Som det fremgår ovenfor, vil ejere af almindelige arbejdsmarkedspensionsordninger kunne påbegynde udbetaling af alderspensionen (som en førtidspension) fra pensionsudbetalingsalderen, der ligger 5 år før folkepensionsalderen.

Hvis pensionen hæves 5 år før folkepensionsalderen, vil det opsparede depot skulle række til flere års pensionsudbetalinger, og derfor bliver de årlige pensionsbeløb reduceret. Reduktionen beregnes aktuarmæssigt af pensionskassen.

1.2. Førtdspensionsfradrag i tjenestemandspensionsordningen

I tjenestemandspensionsordningen er der ikke som i almindelige arbejdsmarkeds-pensionsordninger opsparret noget depot, da ordningen er finansieret over de årlige finanslove. Det er derfor bestemt i tjenestemandspensionsloven, at pensionen skal reduceres, hvis tjenestemanden vælger at få udbetalt alderspension (førtdspension) ved pensionsudbetalingsalderen.

Det følger også af tjenestemandspensionsloven, at størrelsen af denne førtdspensionsreduktion fastlægges ved aftale med tjenestemændenes centralorganisationer.

Muligheden for at vælge førtdspensionering indførtes i tjenestemandspensionsordningen i 1969 som led i en større reform af tjenestemandssystemet.

I *tabel 1* nedenfor er illustreret historikken omkring førtdspensionsfradrag i tjenestemandspensioner siden 1969.

De lempelige førtdspensionsfradrag, der indførtes i 1979, havde baggrund i etablering af efterlønsordningen, der indførtes samme år. I tilslutning hertil blev der aftalt mulighed for førtdspensionering for tjenestemænd med et fradrag på 0,5 pct. pr. år før folkepensionsalderen på betingelse af, at den pågældende afleverede årlige tro og love-erklæringer om, at den pågældende ikke havde haft erhvervsarbejde, der oversteg 200 timer.

	Fra 1969	Fra 1979	1.7.1999-30.6.2004	1.7.2004-31.12.2011	1.1.2012-31.12.2018	Fra 2019
Folkepensionsalder	67 år	67 år	65 år	65 år	Stigende folkepensionsalder	Stigende folkepensionsalder
Førtdspensionsfradrag	21-1 pct.*	3½, 3, 2½, 2, 1½, 1, ½ pct.**	Fradragsprocenter som hidtil ***	10, 7, 4, 3, 2, 1, 1 pct.	10, 7, 4, 3, 2 pct.	17, 14, 6, 5, 4, 3, 1 pct.
Hjemmel	Lønnings- og klassificeringslovens § 29	TPL**** § 6 og Aftale af 2. februar 1979	TPL § 6 og Aftale af 2. februar 1979	TPL § 6 og Aftale af 11. august 1999	TPL § 6 og Aftale af 11. august 1999	TPL § 6 og Aftale af 12. februar 2011

Anm.: * Fradragets størrelse afhæng af optjent pensionsalder på pensioneringstidspunktet: Optjent 35-37 år: 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 pct., optjent 30-35 år: 14, 12, 10, 8, 6, 4, 2 pct., optjent under 30 år: 21, 18, 15, 12, 9, 6, 3 pct.

** Betinget af, at pensionisten årligt indsendte erklæring om, at pågældende ikke havde haft mere end 200 timers beskæftigelse. *** Fradrag som hidtil, dog kun med 5 satser, da der kun var 5 år indtil folkepensionsalderen. **** Tjenestemandspensionsloven forkortes her til TPL

Kilde: Cirkulære nr. 36 af 28. februar 1979 om førtdspensionering, cirkulære nr. 129 af 11. august 1999 om førtdspensionsfradrag og cirkulære nr. 9159 af 26. marts 2015 om førtdspensionsfradrag.

1.3. Førtidspensionsfradrag i almindelige arbejdsmarkedspensioner

Fradraget ved pensionering før folkepensionsalderen fremgår nedenfor, jf. tabel 2.

Reduktionsprocenter for ministre og tjenestemænd er lavere end de anslåede reduktioner i arbejdsmarkedspensioner, hvor nedsættelsen af de årlige pensioner vil være afhængige af de i ordningen valgte aktuarmæssige forudsætninger, renteforudsætninger mv.

Den livsvarige reduktion sker dog forskelligt. I en arbejdsmarkedspension med opsparet depot sker reduktionen som konsekvens af, at depotet skal udbetales over flere år. For tjenestemandspensioner fremgår det direkte af tjenstemandspensionsloven, at der skal ske reduktion. Reduktionsprocenterne skal aftales med tjenestemændenes centralorganisationer. Reduktionsprocenterne er større, jo tidligere tjenestemanden vælger at gå på førtidspension.

Tabel 2

Reduktionsprocenter ved førtidspensionering (førtidspensionsfradrag)

Pensio- ningstidspunkt	Folkepen- sionsalde- ren	1 år før folke- pensionsalde- ren	2 år før folke- pensionsalde- ren	3 år før folke- pensionsalde- ren	4 år før folke- pensionsalde- ren	5 år før folke- pensionsalde- ren
Ministre	0 pct.	4 pct.	5 pct.	6 pct.	14 pct. 1)	17 pct. 1)
Tjenestemænd	0 pct.	4 pct.	5 pct.	6 pct.	14 pct. 1)	17 pct. 1)
Aktuarmæs- sigt 2)	0 pct.	ca. 8 pct.	ca. 14 pct.	ca. 20 pct.	ca. 25 pct.	ca. 30 pct.

Anm: Reduktionsprocenterne svarer til gældende reduktionsprocenter for statslige tjenestemænd uden pligtig afgangsalder, som er født 1. januar 1959 eller senere, og som fratræder 1. januar 2019 eller senere.

1) Herudover årlig kontant reduktion svarende til halvdelen af det tillæg, som ydes indtil folkepensionsalderen. Reduktionen bortfalder, når tillægget bortfalder ved folkepensionsalderen. Reduktionens nøjagtige størrelse vil afhænge af den pågældendes pensionsanciennitet.

2) Der er opgjort aktuarmæssige reduktionsprocenter, som afspejler niveauet i almindelige arbejdsmarkedspensionsordninger. Reduktionsprocenternes nøjagtige størrelse vil afhænge af bl.a. depotets størrelse, den forventede levealder og de valgte renteforudsætninger. Til beregningen er anvendt de samme forudsætninger, som blev anvendt af Vederlagskommissionen for ministre, dog ses der bort fra den sikring, som ligger i den årlige regulering af tjenestemandspensionerne mhp. sammenlignelighed til de reduktionsprocenter, som anvendes i almindelige arbejdsmarkedspensioner, hvor en sådan sikring ikke eksisterer.

Kilde: Cirkulære nr. 9159 af 26. marts 2015 om førtidspensionsfradrag.

2. Beregning af tjenestemandspensioner og ministerpensioner mv.

2.1. Beregning af tjenestemandspensioner

Ministerpensioner, folketingspensioner og borgermesterspensioner består ligesom tjenestemandspensioner af en livsvarig procentpension med et ophørende pensionstillæg kaldet under-folkepensionsalder-tillæg (UFP-tillæg). UFP-tillægget har sammenhæng med, at tjenestemandspensioner nedsættes, når pensionisten får ret til folkepension, idet tjenestemandspensioner siden 1970, da der blev indført ret til folkepension til alle borgere, har været samordnet med folkepensionen.

Almindelige arbejdsmarkedspensioner bliver ikke nedsat, når pensionisten får ret til folkepension.

Indtil 1993 var tjenestemandspensioner defineret som bruttopensioner, der blev nedsat med et fradrag, når pensionisten fik ret til folkepension. I 1993 blev tjenestemandspensioner omdefineret til nettopensioner med et UFP-tillæg, og samordningen med folkepension er fastholdt men sker ved, at UFP-tillægget bortfalder ved folkepensionsalderen.

UFP-tillægget ydes til alle tjenestemandspensionister, hvis de ikke har nået folkepensionsalderen. Det gælder også pensionister, der er pensioneret på grund af svagelighed (sygdom) og ægtefællepensionister. Det gælder således også for ministerpensioner, der er defineret som tjenestemandspensioner på skalatrin 49.

2.2. Om under-folkepensionsalder-tillægget (UFP-tillægget)

UFP-tillægget hænger ikke sammen med adgangen til førtidspensionering på grund af alder, men med den i punkt 2.1. beskrevne samordning, der betyder nedsættelse af pensionen ved folkepensionsalderen.

Modsat almindelige arbejdsmarkedspensioner bliver tjenestemandspensioner, ministerpensioner, folketingspensioner og borgmesterspensioner således samordnet med folkepensionen, og bortfald af UFP-tillægget ved folkepensionsalderen er udtryk for en pensionsreduktion på grund af opnåelse af retten til folkepension og ikke som en forbedring af pensionsniveauet under folkepensionsalderen.

For tjenestemænd, der vælger at gå på førtidspension før folkepensionsalderen, fremgår det af tjenestemandspensionsloven, at den samlede pension nedsættes med et førtidspensionsfradrag. Størrelsen af førtidspensionsfradragene er fastsat ved aftale mellem finansministeren (nu ministeren for offentlig innovation) og tjenestemændenes centralorganisationer. Der henvises til *tabel 1* ovenfor vedrørende størrelsen på fradrag i tjenestemandspensioner.

Om UFP-tillægget i forbindelse med pensionering, herunder førtidspensionering, er en økonomisk fordel for den enkelte person vil afhænge af de individuelle forhold. Normalt vil pension være forsørgelsesgrundlaget, hvis en lønindtægt falder væk. Hvis man kan bevare en lønindtægt indtil folkepensionsalderen, vil førtidspensionering med en reduceret pension ikke være en fordel, da lønindtægten som hovedregel er højere end pensionen.

Hvis man isoleret ser på de samlede pensionsindtægter, vil den person, der i lever i tilstrækkeligt mange år, samlet set få ”indtjent” reduktionen ved de mange års udbetalinger. Den person, der dør fx 1 år efter folkepensionsalderen, kan siges at have haft fordel af pensionen, hvis vedkommende har valgt førtidspensionering før folkepensionsalderen, selv om pensionen er nedsat med et førtidspensionsfradrag.

2.3. Konsekvenser af lovforslaget for fremtidige og tidligere ministre

Efter de gældende regler for ministre sker der *ikke* nedsættelse af ministerpensionen med et førtidspensionsfradrag, når pensionen kommer til udbetaling ved den forhenværende ministers fyldte 60. år eller ved ministerens efterlønsalder.

Med lovforslaget foreslås det, at udbetalingstidspunktet for ministerpension optjent fra lovforslagets ikrafttræden udskydes fra efterlønsalderen til folkepensionsalderen. Det foreslås samtidig, at ministerpensioner med folkepensionsalder som udbetalingstidspunkt i lighed med tjenestemandspensioner og almindelige arbejdsmarkedspensioner kan udbetales ved pensionsudbetalingsalderen mod et livsvarigt førtidspensionsfradrag i den samlede pension.

Med lovforslaget foreslås det, at førtidspensionsreduktionen følger de fradragssatser, der vil gælde for tjenestemænd fra den 1. januar 2019.

De foreslåede ændringer foreslås endvidere gennemført for folketingsmedlemmer med det samtidigt fremsatte lovforslag nr. L 106 om ændring af folketingsvalgloven.

Førtidspensioneringsmuligheden i forhold til folkepensionsalderen må antages primært at være relevant for nye ministre, der hovedsageligt eller udelukkende har pension optjent efter lovforslagets ikrafttræden.

Hvis hovedparten af en forhenværende ministers pension er optjent i perioder, hvor udbetalingsalderen for ministerpensionen har været enten 60 års-alderen eller efterlønsalderen, der stiger i takt med folkepensionsalderen, vil det næppe være relevant for den pågældende at anvende førtidspensionsreglerne, idet fremrykning af pensionsudbetaling til f.eks. efterlønsalderen af hele pensionen, inkl. pension optjent efter lovforslagets ikrafttræden, vil betyde, at der beregnes førtidspensionsfradrag af hele pensionen.